

ADMINISTRAȚIUNEA
Tipografie:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Secțiuni nefrancoate nu se pri-
mesc. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Biroaurile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primite în Viena
Hudobný Mosek-Hausenstein & Volger
(H. H. Moser), Servis Schalk, Alois
Hendl M. Dukas, A. Oppel, J. Don-
nerberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger Anton Mezes Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Daus; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o seriă
comandă pe o coloană 6 sr.
și 30 sr. Amara pentru a pu-
blica. Publicații mai dese
supra taxă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 60 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” este în vânzare și
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrația, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 sr. Cu două în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 226.

Brașov, Vineri, 11 (23) Octomvre.

1891

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVÂNIEI”.

Cu 1 Octomvre 1891 st. vechiu
s'a deschis nou abonament, la care in-
vităm pe toți amicii și sprizintorii noștri.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 8 fl.
pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe
șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou
se binevoiesc a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrația „Gazetei Transilvâniei”.

Brașov, 10 Octomvre v.

Suntem nevoiți a reveni as-
tăzi asupra unui curiosu casu de
„urbanitate”, ce s'a petrecut în
decursul acestei veri în părțile
Sălagiului și despre care am mai
vorbit într'unul din numerii tre-
cuti ai foiei noastre.

Scim, că episcopul romano-
catholic Schlauch dela Oradea-
mare a întreprins în véra acesta
o visitațiune canonică în părțile
Sălagiului cu scopu de a confirma
pe credincioșii săi din acele părți.
Cu ocaziunea acesta ne este cu-
noscutu, că mai mulți preoți ro-
mâni uniți din protopopiatul Tăș-
nad-Sărvadului în frunte cu pro-
topopul lor au aflat de bine
a-și așterne și ei omagiile lor
înaintea înaltului oșpe străin și
a-lu saluta printr'o cuvântare de
binevenire.

În împrejurarea acesta noi am
aflatu un regretabilu casu de pre-

cedență și sciind cine este epis-
copul Schlauch față cu noi Ro-
mâni, ni-am ținutu de datorință
a ne exprima îngrijirile noastre și
a desavua acestu pasu alu preo-
ților români uniți din amintitul
protopopiatu.

Cu mirare vedem, că în urma
desavuării noastre, amintiții preoți,
în locu de a-și recunoște greșela
și de-a se feri în viitoru de-a mai
comite astfelu de anomalii, vinu
și ne răspund printr'o lungă în-
tâmpinare, dér o întâmpinare, în
care nu se cuprinde nici o des-
mințire în ceea ce privesce săvir-
șirea faptului și de aceea nici
n'am aflatu cu cale a-o publica.

Ni-se spune adecă în memorata
întâmpinare, că ei într'adeveru, ală-
turi cu clerulu maghiar, i-au gra-
tulat episcopulu Schlauch din
incidentulu prezentării acestuia
în părțile lor, dér acesta au fă-
cutu numai pentru ca să-și impli-
nescă o „datorință de urbanitate”
față cu el și pentru ca nu
cumva prin absentarea lor dela
festivitățile primirei să fiă tim-
brați ca „demonstranți”.

Pentru ca să scim judeca mai
bine, până unde se estinde simțulu
de „urbanitate” alu acestor preoți
sălageni, vomu reaminti numai
atâta, că episcopulu Schlauch este
intemeiatorulu cunoscutei socie-
tăți de maghiarisare „Szecsenyi”,
pe care a întemeiatu cu scopulu
de a ucide vieța națională a Ro-
mânilor din comitatulu Sătma-
rului; Schlauch este omulu, care
— totu pentru unu grosolanu casu
de „urbanitate”, ce i-s'a făcutu
din partea Românilor Beișeni
— a causat eliminarea mai mul-
toru tineri de-ai noștri dela gim-
nasiulu român din Beișu, desti-
tuirea a trei profesori bravi dela
acestu gimnasiu și depunerea di-
rectorului din postulul său, ér la

urmă maghiarisarea gimnasiului
superioru întregu.

Dér o scie totă lumea dela
noi și o sciu, de sigur, și preo-
ții despre cari vorbim, că epis-
copulu romano-catholic Laurentiu
Schlauch este cel mai inverșiu-
natu maghiarisatoru și, ca or care
renegatu, e inamiculu cel mai
pronunțatu alu nostru.

Acum, decât noi și față cu o
asemenea persoană am mai da-
tori considerațiunii de urbanitate,
atunci n'am mai puté face nici
o deosebire între urbanitate și slu-
gărniciă.

Dér ne mai spun preoții din
tractulu Sărvadului, că s'au te-
mutu, nu cumva prin absentarea
lor să fiă timbrați din partea o-
menilor lui Schlauch ca „demon-
stranți”. Dér apoi, când protopo-
pulu Sărvadului a mers și a prân-
ditu la masa celui mai declarat
adversaru alu nostru și când pre-
oții români din acestu tractu și-au
depus omagiile lor la picioarele
celui mai inverșunatu inamicu al
poporulu român, nu s'au temutu
ei ore, că pot să fiă timbrați ca
demonstranți din partea Români-
lor? Unde vei găsi o mai mare
demonstrațiune în contra spiri-
tulu nostru naționalu de solidari-
tate, ca atunci, când conducători
ai poporulu român merg și se
închină inamiculu, care și-a
ridicatu pumnalulu în contra a-
cestui popor?

Nici o prea adencă stimă față
cu persoană Episcopulu Schlauch
nu pote motiva pasulu amintiți-
lor preoți, căci ori câtu de „înaltă
cultură” se dice o'ar avé acestu
Episcopu maghiaronu, el n'a do-
veditu cu ocazia incidentulu dela
Beișu, că n'a avut nici măcaru
bunulu simțu, de-a dice o vorbă
bună în favorulu Românilor be-
ișeni, cari au cădutu în năpaste

din cauza „urbanității”, ce-o ma-
nifestară față cu elu.

Suntem nevoiți dér a reproba
din nou și cu totă hotărîrea pa-
sul preoților români uniți din
tractulu Sărvadului și o facem
acesta cu atât mai virtosu, cu
câtu din întâmpinarea lor aflăm,
că acestu pasu s'a făcutu preme-
ditatu și a fostu urmarea conclu-
sului unei conferențe, la care au
lătu parte protopopii și preoții din
trei tracturi protopopesci.

Scim, că asemeni anomalii
primejdiöse s'au ivitu mai adese-
ori în sinulu credincioșilor bise-
ricei românesce unite și tocmai de
aceea, în interesulu bine priceputu
alu acestei biserice chiar, am
aflatu necesaru a tracta la a-
cestu locu acestu importantu
ceștiune în speranța, că clerulu
bisericei române gr. cat. va cum-
păni bine tendințele dușmănoșe
ale clerulu maghiar romano-ca-
tolic și se va feri de a se iden-
tifica cu el în raporturile vieței
sale sociale.

CRONICA POLITICĂ.

— 10 (22) Octomvre.

— Foile din Lemberg anunță, că deja
au și anunțat Cehii, Croați Slovenii și
Slovacii, că vor lua parte la congre-
sul slaviceu, ce se va ține în primăvera
viitoare la Praga. „Gazeta Narodova”
desminte scirea, că Polonia n'au primitu
nici o invitare la acestu congresu la care
vor fi invitate cei mai distinși repre-
sentanți ai tuturor naționalităților slave
din Austro-Ungaria. Arangiarea o au
lătu asupra-și Cehii tineri, cari îndată
după conferința primă vor da condu-
cerea unui comitetu alesu ad hoc, care
va fi compus din reprezentanța tuturor
Slavilor din monarhiă. Bărbații de în-
credere vor presenta congresulu un
proiectu pentru unu programu generalu
slaviceu; fă-care naționalitate va avé să-și
alégă unu comitetu, care va conduce
desbaterile în limba maternă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Mirésa din Ariccia.

Novelă de F. de Gaudy.

(Urmare.)

Ariccianii urmau acestei invitări
urgente. Frumosa mirésă ședea între
pretinsulu grădinaru și între logodniculu
ei. Era o făptură drăgălașă. Părulu ei
negru strălucitoru nu era acoperitu cu
nici unu velu, ci era prinsu de o săgétă
de argintu. Ochii ei arđetori, ce stră-
luciu sub nisece gene lungi, fruntea înaltă
și îndrăsnită, buzele ei roșii voluptoșe,
sinulu plinu, pe care undulau nisece măr-
gele de coralu, cărpa albă încrețită dela
grumazii ei, stătura ei plăcută regescă
— principele nu mai veduse o față mai
frumosa. Și era atât de aprópe de el:
resufierea ei i atingea obrazii, mâna ei
atínse pe a sa, când acesta i dete pa-
harulu plinu; ea mulțumi zimbindu —
privirea lui fărmeceată era îndreptată a-
supra ei.

— „Dér spunem, Giorgio”, duse rî-
dindu administratorulu cătră principe,
„de când ți-ai uitatu se vorbești? Te
pricepi mai bine la plantele de rosma-
rină, decâtu la cele de mirtu? Ei, lasă

să trecă, n'am gânditu réu cu acesta”.

Și apoi întorcându-se cătră bătrânulu
Romagnoli, duse:

„E unu fecioru bravu și harnicu —
dér sficiosu ca o fată de doi-spre-șecce
ani. Să oicoinim amici!”

Conversațiunea miculu Pagnotto și
câte-va păhare repede golite, ajutară pe
tinerulu principe, ce să iasă din perple-
sitate. În scurtă vreme își recăstigase
darulu vorbirei și dibăcia sa de omu
din lumea mare și privirile amicale ale
frumosei Letiția arătau în de-ajunsu,
cumcă conversațiunea era după do-
rința ei.

Nu mai mirele devenea din ce în ce
mai tăcutu și mai întunecat, nu-și lua
nici unu momentu privirea bănuitoare de
pe cei ce glumeau și sta pe banca sa,
ca pe focu.

Era unu ténaru musculosu, cu o pri-
vite încrunțată și rântăcioasă, pālăria as-
cuțită cu icóna Mariei și cu pantliocile
peștrițe, ce-i ședea îndrăsnitu peste
părulu său negru și crețu, avea o bar-
bă sălbatică, ce-i încunjura fața, peptulu
pérosu, muschii brațelor sumecoate ară-
tau o putere neobcînută. Posibilu, că
în momentulu cându s'ar fi vădutu ata-

catu în drepturile sale de mire, și-ar fi
răsunat; dér în timpul acela începură
să sune clopotele tuturor bisericeilor,
anunțându începerea procesiunii. Familia
se repeși afară, principele voi să se a-
lătore pe lângă frumosa fată, dér se
simți reținutu de brațu, și privirea sa ne-
căjită întâlni pe Pagnotto, care-i făcea
semnu ou cōda ochiului.

— „Lasă-mé Carlo, trebuie să mergu
după ea! Ea ne va scăpa în imbulzela
cea mare, pote pentru tot-deuna.”

— „Stai, Escelență! Nici unu pasu
mai departe. Esci în tōte mințile? Vrei să
răpesci flica înaintea priviriloru părinților
ei? N'ai nici unu ochiu pentru mire, pentru
furia sa abia stăpănită, pentru fața sa
palidă de mânia? Nu te lasă să mergi.
Vrei să primesci vreo lovitură de cu-
țitu în cōste? *Corpo di Giove*, așa sunt
tinerii! Șeși, ascultă — dér esci prea
nerăbdătoru. Vino deci afară în aeru li-
bertu, și haide să vedem procesiunea,
și decât persisti, poți să urmăresci fata
din depărtare. Nici o vorbă astăzi.
Acum o cunosc, soiu unde locuesce,
stau bunu pentru unu rezultat favora-
bilu — cel multu în trei săptămâni e
a D-tale. Ore bătrânulu Carlo Pagnotto

a vorbitu vreodată minciuni? Vino, prin-
cipe, dér fi liniștitu. *Chi va piano, va
lontano*. Peste o jumătate de oșu îți voi
spune celelalte”.

Ei eșiră afară. Privirea lui Orlando
nu putu fi atrasă nici de praporii falfăi-
tor ai corporațiunilor ce treceau încetu
prin strada floriloru, nici de copii, cari
mergeau cu făcii și cu vase cu apă
sfințită. Dér nu i-artu fi făcutu adminis-
tratorulu semnu, ș'ar fi uitatu să se pună
în genunchi înaintea crucifixulu. Nici
episcopulu de sub baldachinulu împodo-
bitu cu flori, nici copii, cari se îndesuiau
după el, și cari strângeau florile de pe
strade, nu putură să atragă atențiunea
lui. Procesiunea femeiloru și a fete-
loru urmă după aceea. Mii de capete
acoperite cu cărpe albe se îndesau, așa
incâtu se părea, că strada e acoperită cu
zăpadă. Li era peste puțină să o vedă
pe Letiția în roiulu acesta. Procesiunea
se apropiă încetu de altarulu împo-
dobitu.

Începu să amurgescă. Grupurile se
desfăcură și se întorceau acasă glumindu
și cântându. Orlando supăratu apucă
brațulu insoțitorulu său și plecă cu el
pe alea de stejaru dela porta cătră Ariccia.

— „Magyar Hirlap“ primesce din Sofia, o telegramă în care se dice, că acolo Dumineca trecută s'a pusă mâna pe un om, care a voit să-l impuse pe Stambulov. Ministrul president bulgar tocmai mergea acasă dela oficiu, când deodată i-se prezentă înainte un domn îmbrăcat elegant, cu revolverul în mână îndreptat în contra ministrului. În acest moment însă sosi un polițist, care numai decât s'a aruncat asupra atentatorului și i-a scos din mână revolverul ce în urma luptei, s'a descărcat în aer. Atentatorul deținut este un Rus și abia înainte cu vr'o câteva zile a sosit la Sofia.

— Fostul ministru-președinte italian Crispi a adresat, după cum se telegrafiază din Paris, o scrisoare avocatului Desmarest, în care se dice, că tripla alianță este sâmburele unei confederațiuni europene. Dacă francoia va intra în această alianță, atunci va fi primită cu entuziasm, și atunci fără multă greutate i-se va aduce în împlinire statele unite Europene.

Congresul păcii.

În 3 Noembrie st. n. se va deschide în Roma congresul internațional al păcii, la care vor lua parte o mulțime de deputați și senatori din mai toate țările Europei.

Adesiunile senatorilor și deputaților italieni sunt acum în număr de 357, acele ale membrilor din parlamentele străine sunt în număr de 310, dintre cari 60 Francezi, 30 Englezi, 30 Austriaci, 12 Unguri, 17 Germani, 35 Spanioli, 16 Elvețieni, 3 Portugezi, 3 Norvegieni, 6 Suedeni și 56 Români.

Secretarul general al comitetului de primire din Roma pentru acest congres, marchizul Pandolfi publică prin ziare un articol asupra scopurilor și rezultatelor propabile ale congresului.

Scopurile congresului sunt:

1. Înfrățirea a sute de reprezentanți ai poporului din toate părțile, prin ceea ce se întăresc relațiile politice și se evită mai ușor în viitor neînțelegeri.
2. Studiarea cestiunii, decât dreptul celui mai tare trebuie să fie și în timpul de civilizație la care am ajuns, cea mai înaltă rațiune de Stat.
3. Dacă majoritățile tuturor parlamentelor europene s'ar înțelege asupra acestor principii, ar fi ușor să se evite războaiele.
4. Congresul să caute a convinge pe guverne și popor, că menținerea păcii nu e numai de dorită, ci și posibilă.
5. Congresul trebuie să hotărăască mijloacele cu ajutorul cărora să fie posibilă ajungerea acestei ținte; până la ce punct

să se potă lua refugiul la tribunalele de arbitragiu și mai de parte, ce alte mijloce ar fi cu cale a se aplica eventual în cazuri grele. 6. Congresul trebuie să creeze o organizație potrivită pentru a pute să exercite o influență binefăcătoare, cu succese crescânde.

De alt-fel congresul nu pôte să discute nici o cestiune practică cu autoritate, de ôre-ce membrii lui n'au primit nici un mandat în acest scop dela parlamentele lor. Congresul nu numai că n'are dreptul de a face astfel de discuții, d'ér dimpotrivă, e dator să le evite cu strictetă.

SCRIRILE ȚILEI.

— 10 (22) Octomvre.

Îmbunătățirea scrii clerului în România. „Timpul“ scrie: În comisiunea pentru îmbunătățirea sôrtei clerului se va discuta un nou proiect de lege, care să reguleze pozițiunea preoților față cu locuitorii comunelor rurale. Acest proiect prevede plata unei dări de 4 franci pe an de fiă-care locuitor al unei comune de 210 contribuabili. Pentru comunele cu un număr mai mare de contribuabili se vor putea angaja preoți absolvenți ai facultății de teologie.

Parastas. Conform Statutelor „Fundatiunii în aducerea aminte de iubii răposai“, se va celebra Duminecă în 13 (25) Octomvre a. o. la 9 ôre a. m. în Capela cimiterului din Grôveru un parastas întru pomenirea celor adormiți, pentru cari s'au dăruit prețul cornelor neperitoare.

Venitul fundatiunii formată din acestea este destinat a se ajutara școlarii români s'eraci dela Institutele nôstre. Toți cei ce se interesează sunt rugați a lua parte la serviciul divin. — *Comitetulu parochial.*

Sobrania bulgară, a fost convocată pe ziua de 27 Octomvre n. c. în sesiune ordinară.

Congresul studenților sârbi și greci, despre care amintim, a fost amânât până la primăvera viitoare. Causa acestei amânări este doliul pentru marea ducesă Alexandrovna.

Biblioteca centrală din Bucuresci, s'a fundat cu ocazia deschiderii cursurilor Universității din Bucuresci la 1866, când biblioteca liceului St. Sava, care exista de pe la 1822, a fost transportată la Universitate, unde încep a funcționa mai înteu sub denumirea de „Biblioteca

națională“. S'au făcut pe seama acestei biblioteci mai multe donațiuni, d'ér cea mai însemnată este aceea făcută prin testament de ilustrul juriconsult și profesor George Costa-Foru. Această donațiune cuprinde peste 1600 volume și servește ca bibliotecă a parte. Statul a mai cumpărat biblioteca d-lui Al. I. Odobescu, care cuprinde peste 3000 volume și biblioteca episcopului Ghenadie al Argeșului, și la 1885 se votă legea, prin care autorii, editorii și tipografiile sunt obligați a trimite Bibliotecii centrale câte trei exemplare din operele scrise, editate sau tipărite de ei. Astfel biblioteca numără astăzi vr'o 90,000 volume, împărțite în 31 de secțiuni. În privința cărților, cari sunt mai căutate, „Naționalul“, din care împrumutăm aceste date, spune că în rândul d'înteu vin revistele, apoi poeziile, istoria și cronologia, filosofia și dicționare. Cărțile de teologie sunt cele mai puțin căutate.

Furnizare de articoli pentru telegraf și telefon. Ministrul unguresc de comerț a publicat o ofertă pentru furnizarea de material și aparate telegrafice și telefonice, din cauza lărgirii și transformării rețelei telegrafo-telefonice r. ung., ce se va face în cursul anilor 1892 și 1893. Terminul pentru prezentarea ofertelor este 1 Nov. n. c. Detailuri se pot lua în biroul camerei comerciale și industriale din Brașov.

Țarul Rusiei, a conferit ministrului francez de marină, Barbey ordinul *vulturului alb*.

Boulangistii din Franța, cari acum se numesc „revisioniști“, vor ridica un monument în Paris, răposatului general Boulanger. Inițiativa a luat-o deputatul Laur.

Defraudare de milioane. La oficiul vamal din Halluin (Belgia) s'a făcut o defraudare colosală, după cum se vorbește, de cincă milioane. Mai mulți funcționari dela acest oficiu au fost arestați.

Esposiția franceză din Moscva s'a închis în 19 Octomvre n. c. Succesul moral al acestei esposiții, se pôte vedea din înfrățirea ruso-franceză dela Krenstadt. Diarul „Moscovskija Viedemosti“ anunță, că obiectele, cari au fost trimise la această esposiție de către orașul Paris, au fost dăruite diferitelor institute și museuri din Rusia.

Influenza. „Vocea Botoșanilor“ anunță, că de vre-o trei săptămâni bă-

ne *influenza* în Botoșani și pare a avea consecințe mai rele decât epidemia de acum doi ani. Mai în fiă-care casă se află câte un bolnav de influență și ca consecință pneumonia, acum însă epidemia pare că începe a descresce.

Ursi împușcați. În munții de lângă băile din Malnaș (comitatul Treiscaunelor), cu ocaziunea vânătoarei din zilele trecute, a fost împușcat un urs mare negru.

Din dieta unghurescă.

În ședința dela 19 Octomvre, fiind la ordinea zilei desbaterea specială a proiectului de lege pentru cererea unei indemnizații pentru primele 5 luni ale anului viitor, vorbi la § 1 mai întâiu:

Akos Beöthy: Ministrul de justiție a atacat opoziția moderată, d'icând, că administrația de stat a fost idea lui. Asta nu-i adevărat, pentru-că în Ungaria idea administrației de stat e legată în mod nedespărțit de numele feroicului Bela Grünwald. Oratorul împușcă lui Szilagy, că după ce a intrat în guvern, s'a lăpădat de principiile lui de mai înainte, însușindu-și principiile fostului guvern Tisza, pe care Szilagy îl combătea până era în opoziție. Este convins Beöthy, că față cu guvernul și cu partida lui, adevărata cauză a „națiunii“ o reprezintă opoziția.

Carol Pulozky: Considera ca unul dintre cele mai vechi obiceiuri ale opoziției de a prezenta pe consilierii coronei ca pe un părete despărțitor între coronă și „națiune“. Astăzi, în secolul desbaterilor publice parlamentare, în epoca libertății presei, e un mare neadevăr de a afirma, că corona n'ar ține sémă decât numai de referadele consilierilor săi, și nici odată n'ar lua în sémă manifestarea voinței națiunii. Polemizează cu Apponyi și critică programul acestuia. Cele ce le-a d'is Apponyi despre formarea unui stat național maghiar sunt numai un mijloc de a agita și nici decum nu fac parte din programul lui. Că ce este a se înțelege sub stat național, ministrul de justiție, cu ocaziunea dascălirei unui politician izolat de ai naționalităților, a arătat-o cu mult mai bine de cum a arătat Apponyi în programul său național.

Contele Albert Apponyi: Polemizează cu ministrul de justiție Szilagy: După părerea ministrului, apărătorii chemați ai pactului dela 67 nu sunt a se căuta în opozițiune. D'ér unde sunt a se căuta? În partida guvernului?... Oratorul a considerat pe ministrul Szi-

— „Și așa fără de veste, și s'a aprins pasiunea cătră frumoasa Romagnoli, principe?“ d'ise zîmbind Pagnotto, când se coborî prin pădurea de ulmi din Genzano.

— „Fata e un ânger din cer! Trebuie să fiă a mea, trebuie, și-o spun. Ispitorule, mi-ai arătat-o, ai stărnit furtuna acesta în peptul meu — vai de tine, decât nu mi-o vei da.“

— „Dio mio!“ suspină Pagnotto clătînd din cap, „Tu turbezi și te sbați, ca valurile de Monte-Ciroello. Înăbușește-ți, decât îți place, furia amorului tău cu o dosă de răbdare, și vei vedea, ce e în stare să facă un servitor bătrân și oredincios al familiei tale. Letitia este mirésa —“

— „Pe toți diavolii din iad, nu-mi aduce aminte de asta —“

„Ea e amozata până la nebunie în Mario al ei“, continuă administratorul cu sânge rece, „și cu greu va preferi pe Alteța Vóstră, înaintea celui nă-tărâu negru și necioplit. D-ta, Esco-lență, ești prea nerăbdător ca să te mulțamești să aștepti în liniște schimbarea inimii ei, așadără —“

— „Așadără?“

— „Așadără, tinărul trebuie delaturat.“

„Pe toți sfinții, ce crești Carlo?“ întrebă Savelli inspăimântat. „Să-l ucidem? Nici odată!“

„Fi liniștit, D-le. Cine vorbește, cine se cugeta la o ucidere? Prin alu delătura, cred eu, alu depărta pe nătarălu acela, cel mult pe o jumătate de an. Apoi pôte veni — la Arricia ca să-și strice după voia inimii sale stomachul cu resturile prânului dela familia princiară Savelli. Lasă pe mine, principe. Ar trebui să fiă fărsecat, pentru ca să nu-i procur domnului Amoros, un evartir liber și cost, de sigur că mai moderat, decât bucatele de post. Elu are o casă nu departe de Porta Romană și o grădină în afundătura dela Valle d'Arricia, cu oști va pom. În fiă-care și de t'ergu merge călare cu pome la Roma — acolo lasă-mi mână liberă. După ce paserea își va fi băgat gatul prin Porta San Giovanni, atunci poți să mă trimiți la galeră, decât nu o vor prinde. Elu trebuie să se încaere.“

— „Și decât se va întoroe liniștit acasă?“

— „Elu trebuie să se încaere, acesta și-o spun eu. Așa puțin cunosc pe compatrioții D-tale, încât cred, că în vi-

nele lor curge sânge de miel? Mario e un arțagos și jumătate, de care putem iute să acățăm un laț. Și decât a ajuns atata de departe — *Corpo di Mercurio!* — de ce ai și fi D-ta, principele Savelli, nepotul senatorului, decât nu l'ai învartira pe strengarul acela la pólele Capitolului? După ce va fi căscat gura la trecători prin zăbrelele închisorei, vre-o câteva săptămâni, atunci nu va întreba despre lucrurile trecute.“

Signor Carlo Pagnotto era unul dintre aceia, cărora nu le faci nedreptate, când d'ic, că sunt însemnați de Dumnezeu. Esteriorul său era respingător, d'ér mai respingător era interiorul său. Era mișelul cu inima cea mai neagră din tot tinutul Lapiului. Prin lingșiri și servicii neoneste se ridicase sub răposatul principe Savelli, la postul de administrator, a supt în modul cel mai rușinos pe subalternii săi, și prin mituire a sciută să respingă or ce acuzare la stăpănul său. Presimțind, că după mórtea bătrănilui principe toate averile se vor ridica asupra sa, se grăbise să întâmpine pe moștenitorul până la Milan, sub masca unei venerațiuni mari, în faptă însă, pentru ca să cunoscă slăbiciunile acestuia și a-

poi lingșind înclinațiunile sale, să și-l facă favoritul. În scurtă vreme, cunoscând vicleanul Pagnotto, că trândavia, sensabilitatea și o ôrecare bunăvoință negativă, ce dăce în cei mai mulți ômeni sensuali, sunt elementele spirituale principale ale stăpănilui său — tocmai după dorința sa.

Acum încep el să-i cânte molaticului principe tonurile de sirenă ademenitoare despre pofta de a domni, despre puterea neșermurită, încep să-i vorbească despre frumșetea femeilor de pe teritorul său, despre cerul pe pământ, pe care i-lu promitea el. Abia ajunseră în Roma și-lu înduplecă pe ténărul Savelli să ia parte străvestit la sərbătorea florilor fiind tare convins, că între miile de fete romane, de si-gur că una va încăta pe principele, ce crescuse la curtea din Milan. Cu o bucurie secretă observă el, ce grabnic și se împlinea planul său, cum el, singura persoană de încredere a principelui, și va fi de aici înainte acestuia, absolut necesar.

(Va urma.)

lagy ca pe un stălp neolintit al integrității dreptului public, acum însă și-a pierdut cu totul această credință a sa. Națiunea se poate face să înțeleagă, că pentru interese mai mari a trebuit să aducă interese mai mici, der sentimentele naționale ale celui ce în inima sa nu consideră pactul ca o jertfă, numai admira să potă. Când vedem, că o societate politică și-a luat ca de- visă susținerea sa la putere, cu dreptul cuvânt putem fi amăriți. Oratorul primesce mănua și va lupta până la ultima putere în contra acelor, alți cărora capital moral este legat și va lupta în favorul intereselor naționale. Situațiunea și astăzi este aceeași, precum a definit-o Bela Grünwald: ministeriul de interne este un oficiu mare solgăbirăesc și stăpânirea guvernului este stăpânirea unei clice comitatense. În contra acestora trebuie să ne luptăm (Aplause sgomotoșe și prelungite în stânga și stânga estremă).

Conte Iulu Szapary: ministru- președinte: Cu privire la programul con- telui Apponyi dize, că programul, ce și-l-a luat Apponyi relativ la națio- nalități nu ofere cauză suficientă pentru a forma o partidă deosebită, deoarece a celui program nu conține nimic, ce nu s'ar afla în programul de acțiune alți ori și căruia. *Elu n'a încheiat cu Sa- și nici unu pact și chiar dacă a numit fișpani de origine săsească, sentimentele maghiare ale acestora nu se pot trage la îndoală și rezultatele binecuvântate ale numirei lor ca fișpani se pot chiar și astăzi observa.* Și politica urmată față cu Croația s'a adeverit a fi corectă... Dacă Apponyistii voesc, ca națiunea să aibă încredere în ei, atunci ei înșiși trebuie să fiă mai întâi credincioși față cu sco- purile lor proprii, să se silăscă a um- bla pe picioarele lor și a-și realiza sco- purile fără alianța și ajutorul altora.

În ședința următoare, dela 20 Octomv- re, s'au continuat polemisiunile în- tre Apponyi și Szilagy și s'a votat și 1 alți proiectului.

Pressa străină despre călătoria lui Giers în Italia.

Diarele străine comentază în dife- rite chipuri călătoria ministrului rusesc de externe, d. Giers, careia unele i a- tribuesc o importanță politică, er altele dize, că acesta călătoria a fost numai un act de curtuosia.

Lui „Daily News“: i se telegrafiază din Berlin. „Guvernul german este sigur, că d. Giers va primi un răspuns con- form spiritului tratatelor existente. Cu totu acest sentiment de încredere însă din partea guvernului, se arată ore-care nelinise în alte cercuri politice asupra visitei ministrului rusesc în Italia.

„Standard“, organul lordului Salis- bury scrie ast-fel: „Adevăratul scop al cancelarului rus este de a deslipi pe Italia de întreita alianța, în scopul care lucrează și Franța; der Italia și-a luat angajamente în scris și le va ține.“

„Gazeta de Turin“ dă amănuntele următoare asupra întrevederii dela Monza: „In acesta întvedere, s'a vorbit de eventualitatea, în casul unu circumstanțe speciale, de-o apropiere între Rusia și Austria prin intervenirea Italiei.“ „Printre rezervele făcute de d. Giers se cu- prindea și escluderea în tote felurile a recunoșterii principelui Ferdinand alți Belgiei.“

„Curriere dela sera“ dize, că între- vederea a fost cu totul politică. „A- cestă întâlnire a doi ministri ai afaceri- lor străine alți Rusiei și Italiei, dize fôia italiană, în prezența dlui Vlangali, ambasadorul Rusiei la Roma, și în pre- sența ambasadorilor italieni la Viena și Paris, nu pôte se trecă ca o întâlnire de ocaziune seu determinată prin simplu resonu de politeț; ea are totu caracte- rul unui evenimentu importantu, în- teresându nu numai politica celor două state, der și acelor alalte state europene.“

„Pentru a demonstra, între altele, im- portanța acestui faptu, putem adăoga, fără a fi indiscreți, că în ourându d. Giers întorcându-se la Petersburg, va trece prin Berlin unde va vedea pe d. de Caprivi.

Mai adăogăm, că d. di Rudini, în totu de acord cu cele două guverne aliante dela Berlin și Viena, cărora opera abila a primului ministru italianu cau- seză o viuă satisfacere, dă împreună cu d. Giers unu serviciu ce putem dize decisiv causei păcii.“

„Neue Freie Presse“ declară că Italia este cu totu legată de Germania și Austria, că nici-odată d. Crispi n'ar fi căutat o întâlnire cu d-nul Giers în circumstanțele actuale, mai cu semn după sărbătorirea flotei franceze la Kronstadt, și că timpurile s'au schimbatu multu dela retragerea prințului de Bismarck și a d-lui Crispi.

Cu tote acestea, numita fôia e si- gură că nimic nu se va schimba în si- tuațiunea actuală a Europei.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din tractul Clușului, Octomvre 1891.

Onorată Redacțiune! Invătătorii din tractul Clușului, în înțelegere cu mai marii lor de mai înainte și-au format o reuniune. Fondul a celei reuniuni până în timpul de față se dize, că s'ar urca la 300 fl. Când s'a pus basă acestui fondu i s'a dat în sensul statute- lor destinațiunea, ca din elu să se a- jute veduvel și orfanii de invătători.

Acuma însă, după ce invătătorii din comitatul Coșonei, în frunte cu Rvds. D-nu Gavrilă Popu, zelosul protopopu de mai înainte al Clușului, care li-a și dat mâna de ajutoru, s'au constituit în multu dorita reuniune a invătători- lor din comitatul Coșonei, în care sunt cuprinși și invătătorii din tractul Clușului, acestia din urmă au hotărît în unanimitate, ca fondul lor, care până acuma s'a administrat de P. O. D. Ioan Laslo, actualul protopop al Clușului și inspectoru al șco- lelor, să trecă în administrarea invă- tătorilor din întregu comitatul, er ca fondu separat susținendu și destinați- nea pentru invătătorii tractului până a- tunc, până când tote reuniunile trac- tual din comitat voru posede câte-unu fondu de asemenea mărime și numai a- tunc să trecă și să se contopescă cu tote fondurile tractelor sub mărimea de „fondul reuniunii invătătorilor din co- mitatul Coșonei.“

Cu părere de rău trebuie observu însă în numele invătătorilor, că deși Prea venerab. Consistoru a aprobatu acestu conclusu, d-lu Protopopu Ioan Laslo n'a cedat amintitul fondu în administrarea invătătorilor respective reuniunii comitatense, spre mai marea noastră surprindere, în mâna d-sale fon- dul reuniunii noastre e mai puțin asig- urat ca ori unde; acesta ni-o dovedesc scrisoarea, prin care d-lu protopopu Las- lo în timiditatea sa notifică Prea Ven. Consistoriu din Blășiu, că statul ar a- vea de gându să pună mâna pe acel fundu.

În fața acestor împregiurări și a scirilor neliniștite ce se svonesc pe la noi, rog pe d-lu administratoru alți fondului, ca să grăbescă a ne da lămu- ririle de lipsă asupra stărei fondului și să ne spună tot-odată, că pentru ce toc- mai d-sa nu se simte datoru a urma concluseror aduse de corpul invătăto- rescu, care este proprietarul acelui fondu?

Rogu a nu mi-se lua în nume de rău această modestă interpelare, căci o fac în interesul causei și a disciplinei. Unu invătătoru.

Inchiderea festivă a expoziției din Praga.

Despre închiderea expoziției din Praga estragemu din diarul „Politik“ următoarele:

Er în 18 Octomvre s'a închis în modu festivu expoziția din Praga. În- inte de 5 ore p. m. s'au adunat în pa- latul industrialu, generalii, nobilimea înaltă, clerul, reprezentanța orașului și alte deputațiuni. Când sună clopotul din turnul palatului (5 ore, răsuna viu strigăte de Slava, cari erau pentru gu- vernorul Boemiei, care tocmai atunci intră în sală. O deputațiune îi prezentă guvernorului o adresă, care purta mai bine de 2000 de iscălituri. Guvernorul mulțami (în limba cehă) pentru onôrea făcută. În numele esposanților mulțami cav. de Stramlík.

Apoi ținu o vorbire primarul ora- șului Praga Dr. Šolc, care dize între al- tele: Astăzi încheiamu a 156 și a espo- ziției noastre iubilare. A amuțitu deja sgomotul mașinilor, s'a stins lumina electrică, se voru închide porțile ace- tei expozițiuni și noi ne vom despărți cu durere de această operă, pentru care și-a căștigat merite mari comitetul de expozițiune. (Strigăte de Slava). Apoi primarul mulțami președintelui espo- ziției contele Zedvitz, pentru activitatea ce au desvoltat-o acesta. (Slava).

După aceea vorbi contele Zedvitz (în limba cehică) mulțamindu primaru- lui, pentru cuvintele rostite. Apoi con- tinuă în limba germană mulțamindu atătu presei din lăuntru, cătu și presei din afară, pentru viuul interesu, pe care l'a arătat în totu cursul expoziției.

Apoi vorbi vice-președintele comite- tului generalu Sebor, care accentuă pro- gresul ce l'a făcutu națiunea cehă în timpul din urmă, încheiandu cu cuvîn- tele: Să lucrăm cu o muncă asiduă și cu un zel neobosit de aici înainte pentru onôrea și binele națiunii noastre, pentru onôrea scumpei noastre patrie și a întregi monarchii (Viue aplause).

Mai vorbiră apoi mai multe persône er după aceea răsuna sala întregă de însuflețite strigăte de Slava, pe când mu- sică intonă imnul poporalu. Apoi espo- ziția fu în modu solemn închisă.

Microbii din gură.

Cercetări număröse asupra compo- zițiunei salivei din punctul de vedere bacteriologicu, au demonstrat de multu încă, că acestu liquidu organicu, pro- dusu al glandelor salivare, se presintă în condițiuni admirabile pentru a primi în gază ore-cari microbi și a le da căl- dura și hrana trebuincioasă pentru a se înmulți. Ceea-ce nu se scia, până aci, cu precisiune, este dacă acești microbi sunt vătămători seu nu.

Miller din Berlinu, face la congre- sul din Londra o comunicare impor- tantă, prin care espune experiențele sale și arată că din 111 șoreci albi, la care a injectat sub piele salivă luată dela ômeni, 101 șoreci au murit în scurtu timp; și anume morțea a survenit maximumu după o lună. Din șorecii, cari au fost injectați cu salivă, 50 au murit chiar după 24 ore.

Dacă confruntăm acum rezultatul experiențelor lui Miller cu unu feno- menu fiziologicu, acela al înghițiri sa- livei, negreșit vom fi siliți imediatu a ne întreba, cum se esplică, că omul înghite qilnicu cantități mari din propia sa salivă fără a presenta fenomene de intoxicațiune seu de infecțiune, fiă ele cătu de ușore.

Acestu faptu curiosu se esplică to- tuși dacă ne reamintim, că suculu sto- macalü conține unu acidu, numitu clor- hidricu seu clorhidropepticu, care nu permite microbului de a mai pute vieți în suculu gastricu, necum a se în- mulți.

Dacă însă stomacul servece ca ba- rieră pentru a opri infecțiunea prin calea digestivă, calea respiratoriă și cavitatea gurei în specialu nu sunt totu astfel protegeate. Doue exemple ne voru lă- muri mai bine cestiunea.

1. În salivă, pe lângă numeroși alți microbi, se mai află și aceia ai pneumo- niei (diplococcus alu lui Friedländer),

cari stau inofensivi când plămânile sunt sănătoșe, der imediatu ce influența fri- gului seu a vre-unei alte cauze a schim- batu starea chimică și dinamică a plă- mânălor, acești diplococi se transmit în plămâni, se desvoltă și dau naștere la ceea ce numim pneumoniă; pe câtă vreme, dacă cavitatea bucală era liberă de microbi, amu fi avut o simplă bron- șită ușoră.

2. Cătu privesce cavitatea bucală, se șcie, grațiă experiențelor savantului nostru profesor Babeșu, că bacilul anginei difterice, acestu mare flagelü, nu-și implântă în cavitatea bucală până ce nisce micrococci nu au preparat mai înainte terenul, ceea ce însemnă că dacă amu avea prealabila grijă de a omori pe acești micrococci, avangarda, permiteți-mi espresiunea, a bacililor dif- terici, atunci acestia din urmă nu s'ar pute cultiva în gura noastră, prin ur- mare, nu amu avé angină difterică.

Din aceste două exemple rezultă, că este de unu interesu capitalu pentru să- nătatea noastră, de a ne ține cavitatea bucală în perfectă curățenie, întrebun- tându în pulberea dentifrice substanțe antiseptice și inofensive, precum acidul salicilicü, acidul boricü.

„Naționalul“. Dr. Noel.

Literatură.

A apărut:

„Instrucțiune practică pentru cauzele matrimoniale cu respectu la disciplina vigentă în provincia bisericăscă gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașu, scrisă în usul păstorilor sufletesci prin Dr. Iuliu Si- monu prof. de S. teologie. Gherla, Tipo- grafia „Aurora“ A. Todoranu. 1891. For- matu 8° mare cu 283 pagini. Prețulu 1 fl. 20 cr., cu porto francatü 1 fl. 30 cruceri.

DIVERSE.

Cetitul la Londra. Intr'o statistică, ce se comunică din Londra, se arată, că Consumațiunea cărților este mai însem- nată la Londra decâtu chiar la Paris: o lucrare pe care editorii francesi ar tre- bui să o tragă în 1500 cifra rotundă, se va trage în 15,000 la Londra. Dictiona- rele de medicină, lucrările de botanică, de istorie, de agricultură, de chimie seu de ori ce altă sciință, se trag în 20,000 până la 50,000 esemplare. Publicațiunile ilustrate pentru copii, pe care cei din Franța le trag în 5000 de esemplare, atingü la Londra tiragiuri de 100 până la 200,000. De curându, o edițiune a Bibliei, fomându patru-deci de foi, a fost tipărită în mai multu de două mi- liône esemplare. Din deosebirile atătu de marfale acestor numere se pôte con- chide, că poporul englezu iubesc mai multu cetirea, pe cându poporele cele- alte, cum Francesii seu Românii, se in- delectnescu mai multu cu alte dis- tracțiuni.

Cursul la bursa din Viena.

din 21 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurü 4%	103.95
Renta de hărtiă 5%	100.85
Imprumutul căilor ferate ungare - aurü	115.50
do argintü	97.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostü ungare [1-ma emisiune]	111.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostü ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostü ungare [3-a emisiune]	—
Bonuri rurale ungare	83.40
Bonuri croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinü ungurescu	—
Imprumutul cu premiul ungurescu	141.—
Losurile pentru regularea Tisei și Se- ghedinului	180.25
Renta de hărtiă austriacă	91.65
Renta de argintü austriacă	91.45
Galbeni împărătesci	5.58
Napoleon-d'ori	9.31
Mărci 100 imp. germane	57.70
Londra 10 Livres sterlinge	117.30

Proprietaru:

Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabilu interimalu: Gregoriu Maiorü.

Cursulu pletel Braşov.

din 22 Octomvre st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Banote romănesci, Argint românesc, Napoleon-d'or, Lire turcesc, Imperial, Galbin, Seris. fonc., Buble rusesti, Mărci germane, and Discontul.

tată de 24 metri cubici de lemne de fag, se escrie prin acesta concursu.

Reflectanții asupra acestui postu, cari trebuie să posedă, ca doctori de medicină o diplomă valabilă pe teritoriul de statu maghiar, au de a'și ascerne, până în 4 Noemvre a. c. după prânzu la 6 ore subscrisului magistratului petițiunile instruite în modu corespunzător.

Obligamintele medicului secundar de spitalu sunt normate în instrucțiunea de serviciu, observându-se totdeodată, cumcă conformu concludului reprezentanței comunale oraşenesci, acestu medicu secundar, până la salarisarea unui medicu altu doilea secundar și până la introducerea serviciului permanent, se deobligă, că afară de visita de dimineața și de seara a bolnavilor să provadă serviciul medicalu în spitalu în fiecare zi 2 ore înainte și 3 ore după prânzu.

Braşov, în 16 Octomvre 1891.

Magistratul oraşenesc.

CONCURSUL.

Pentru ocuparea unui postu de medicu secundar în spitalul civilu publicu din locu pe durata de 6 ani, împreună cu unu salariu anualu de 500 fl., cu locuința liberă în spitalu și cu unu depu-

Avisu d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurțu și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

O specialitate necomparabilă

între toate apele minerale alcalin-acide din monarchia și străinătate

este

apa minerală de

„RÉPÁT“

oare în urma compozițiunei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului extraordinar în acid-carbonic se bucură de o valoare medicinală foarte mare și de unu renume universalu neîntrecutu.

Apa minerală de „RÉPÁT“ se întrebuintează ca medicamentu cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomacului și a organelor respirătoare, în contra maladiilor rinichilor și a beșiceii etc., are unu efectu admirabilu la secrețiunea udatului și este recunoscutu ca remediu solvatoru neprețuibil.

Celū mai curatū și binefăcătorū productū naturalū.

Ca borvizū adevă beutū cu vinū.

nu se pôte compara această apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

Șampagnulū apelorū minerale.

Conformu ordonanței înaltului ministeru de interne No. 5891/VIII din anul 1890, apa minerală de Répát este supraveghiată ca apă medicinală după prescripțiunile legiloru sanitare.

Veritabilitatea apei se constată prin aceea, că dopul sticlei trebuie să fiă însemnatu cu: „K-Imper Répát“. Deci se rógă a se observa această spre evitarea falsificărilor prin alte ape inferioare.

Apa minerală de „RÉPÁT“ se găsește în calitate prospătă și veritabilă în depositul subsemnatului; asemenea și în farmacii, în cele mai multe băcării și în toate birturile mai notabile.

Cu totă stima

Administrațiunea isvorului Josef György,

662,50—26

Braşov, Strada Michail Weiss (ulița poștei) No. 12.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. n. valabilu din 20 Iulie 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, etc.) and rows for stations and train types. Includes times and prices.